

Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri <1, 1986,
Istanbul>:

Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri : 30-2 Mayıs 1986
; Bildiriler. Istanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1988. 359 S.
:zahlr. Abb..
:zahlr. Abb..

01 ARALIK 1993

Paleografi

Cahit Baltacı

• Islam Paleografyası, İst. 1989

21 NISAN 1993

-Paleografi

2177. Abbott, Nabia. 'Arabic Paleography'. *Ars Islamica*; 1941; 8(1-2):
85-104.

An important essay by the author who later studied some of the most
ancient paleographic specimens related to Ulum al-Quran and Ulum al-
Hadith.

- PALEOGRAFI 7
TIM

ÖZÖNDER,

Hasan (Yrd Doç. Dr.), "Kütüphaneciliğimizde Paleografinin Önemi", *Konya İl Halk
Kütüphanesi Dergisi*, XVIII. Kütüphaneler Haftası Özel Sayısı, (1982), 5-7.

21 MAYIS 1993

- Diplomatik
- Paleografi

Stojanow, Valery. Die Entstehung und Entwicklung der osmanisch-türkischen
Paläographie und Diplomatik; mit einer Bibliographie (1983)

AO Hungaricae 40 (1986), 211-212. G. Dávid
Belleten 187 (1983), 885. M. H. Şakiroğlu (T)
BSOAS 48 (1985), 205. G. J. H.
IJMES 16 (1984), 436-437. S. Faroqi
MESA bull. 18 i (1984), 112-113. S. Soucek
OLZ 80 (1985), 382-383. P. Zieme (G)
Osmanlı A., 4 (1984), 342-343. N. Göyünc (T)
Prilozi 34 (1984), 239-240. V. Boškov (S-C)
Prilozi 34 (1984), 242-244. F. Cviko (S-C)
ZDMG 138 (1988), 427. K. Röhrborn (G*)

18 SUBAT 1995

294 TUNSCH, T. Datierung und Herkunft der
Mamlükischen Einbände im Museum für Islamische
Kunst in Berlin. *Manuscripta Orientalia: International
Journal for Oriental Manuscript Research*, 10 i (2004)
pp.52-55. [Papers of the Third International
Conference on Codicology and Palaeography of
Middle-Eastern Manuscripts (part III).]

18
Paleografi

Paleografi

Nihad M. ÇETİN

11 TEMMUZ 1986

İSLÂMDA PALEOGRAFYANIN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ

**Tarih Boyunca
PALEOGRAFYA VE DİPLOMATİK
SEMİNERİ**

30 NİSAN—2 MAYIS 1986

BİLDİRİLERİ'nden
ayrı basım

EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ
İSTANBUL 1988

02 NISAN 1992

13) Fekete, L.:

Einführung in die persische Paläographie : 101 persische Dokumente / L. Fekete unter Mitarb. v. B. Alavi, M. Lorenz, W Sundermann u. P. Zieme ; aus dem Nachlass d. Verf. hrsg. v. G Hazai. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977. 594 S. + 242 Faks..

Sign.: 60349

14) Fekete, L.:

Einführung in die persische Paläographie : 101 persische Dokumente = Madhal-i paleografī-i fārsī / L. Fekete; aus d. Nachlass d. Verf. hrsg. von G. Hazai; [unter Mitarb. von] B[ozorg] Alavi; M. Lorenz; W. Sundermann; P. Zieme. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977. 594 S. : 242 Faks..

Sign.: 60349

FETE, LAJOS
PALEOGRAFI

EKETE, LAJOS
PALEOGRAFI

Paleografi (1-10)

Tarih Boyunca PALEOGRAFYA VE DİPLOMATİK SEMİNERİ

30 NİSAN—2 MAYIS 1986

BİLDİRİLER

Türkiye Bilimler Akademisi	
Kayıt No:	11265
Tasnif No:	361805607
KÜTÜP	

EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ
İSTANBUL 1988

VIII

Mübahat S. Kütiukoğlu	<i>Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine</i>	95
Halil Sahillioğlu	<i>Ruznamçe</i>	113
Ali İhsan Gencer	<i>Nezâret Meclisleri'nin Osmanlı Diplomatikası'ndaki Yeri ve Önemi</i> ...	141
Muzaffer Ürekli	<i>Kırım Hanlarının Mektublarında Kullandıkları Unvanlar</i>	145
İlber Ortaylı	<i>Osmanlı Kaçkıları'nda Reform : Tanzimat Devri Osmanlı Diplomati-kasının Bazı Yönleri</i>	153
Bekir Kütiukoğlu	<i>Münşeat Mecmualarının Osmanlı Diplomatiği Bakımından Ehemmi-yeti</i>	169
Mehmet İpşirli	<i>İlmiye Mensublarının İmzâ ve Tasdik Formülleri</i>	177
Suraiya Faroqhi	<i>Onaltıncı ve Onyedinci Yüzyıl Kadı Sicillerinde Kaydolunan Ev Satışla-ryla İlgili Belgelerin Şekil Açısından Değişimi</i>	201

DEĞERLENDİRME

İlber Ortaylı	...	211
Midhat Sertoğlu	...	212
Faruk Akün	...	214
Ekler (Belgeler)	...	217

İSLÂMDA PALEOGRAFYANIN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ

Nihad M. ÇETİN*

Önce, çok iddiâlı gibi görünen mevzûu tahdid edeyim: Ben burada, İslâm'da hat nevelerinin, yazı üslûplarının nasıl doğup geliş-tiklerini birer birer ele alacak değilim. Sâdece, hat nevelerinin do-ğuşuna âmil olan şartlara, ilk farklılaşmaların hangi yönde gelişt-iğine temâs etmek istiyorum.

Arap yazısı, Ârâmî halkasıyla Fenike yazısına bağlanmaktadır. Ârâmî yazısından Nabat yazısı inkişâf etmiş ve bundan da Arap al-fabesi doğmuştur. Bitişik Nabat yazısından Arap yazısına geçişin muhtelif safhalarını gösteren kitâbelerin en eskileri, Nabat dili ve yazısı ile yazılmış olup Araplar üzerinde Nabat kültürünün hâkim olduğu bir devrenin hâtırasını taşıyan Ümmü'l-Cimâl (milâdî 250)¹ ve en-Nemâre (m. 328)² kitâbeleridir. Üç dilde (Yunanca, Süryan-ca ve Arapça) yazılmış olan Zebed (m. 512)³ kitâbesi ise, yazının artık Araplarca benimsendiğini göstermektedir. İslâmın zuhûru sı-rasında Arap yazısı, Esîs (m. 528)⁴ ve Harrân (m. 568, bk. L. V) kitâbeleri yazısından, her hâlde pek farklı değildi. Arap yazısının menşei ve Hicâz'a intikali hakkında İslâm müelliflerinin tesbit ve nakl ettikleri eski rivâyetler, şimâlî Arap yazısının, Hîre ve Enbâr'

* Prof. Dr., İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Öğretim Üyesi.

1 Ürdün'ün doğusunda, Havrân'ın güneyinde bulunan ve bir mezâra âid olan Ümmü'l-Cimâl kitâbesi için bk. Levha I.

2 Metninde İmru'ül-Kays'ın mezar taşına âid olduğu belirtilen ve Hav-rân yakınında bulunan en-Nemâre kitâbesi için bk. L. II.

3 Haleb'in güney-doğusunda bir kilise harâbesinde bulunmuş olan Zebed kitâbesi için. bk. L. III.

4 Şam'ın güney-doğusunda bulunmuş olan Esîs kitâbesi için bk. L. IV.